

FOAIA POPORULUI

Organul partidului național-țărănesc

Prețul gazetei:

Pe an 12 coroane, pe jumătate
an 6 cor. Pentru agricultori 6
cor. pe an.
Pentru străinătate 16 cor.

Redacția și administrația:

Cernăuți,
palatul național.

Apare în fiecare Duminică.

Inseratele:

Un rând petit odată 12 bani, de
două ori 18 bani, de trei ori 24 b.
Un număr costă 20 bani.

Serbările Ligei.

La câteva zile după grandioasele serbări culturale dela Blaj la care s'a manifestat în toată liniștea dar și cu toată tăria ei puterea de viață a neamului nostru tocmai acolo unde el este mai amenințat în existența sa, au urmat serbările Ligei în centrul României întreg. Două momente de cea mai mare însemnătate care ne umplu inima de bucurie, căci ne dau dovadă ce poate neamul nostru atunci când puterile lui cari zac neîntrebuințate, sunt îndreptate nu spre certe personale, spre dușmăniile veninoase, ci spre idealuri curate, spre zări mai senine. În Ardeal și Ungaria bătută de lupta între frați cu aceeași furie ca și în Bucovina dar această luptă a amuțit îndată ce glasul fruntașilor a chemat neamul la o manifestare de cultură; în Regat certele de partid pe chestia tramvaiurilor comunale, a grădinei Ioanid, sau lungile și interminabilele articole de reportaj în jurul prinderii lui Pantelimon pe cari de nu-l va captiva potera de jandarmi și soldați desigur că-l vor omorî articolele reporterilor, erau unicele chestii în jurul cărora se învârtia tot interesul acestui neam care are atâtea lipsuri organice. Dar la glasul Ligei trezite dintr'un somn lung de muncitori energici și înțeleghători ai scopului măreț ce-l urmărește această instituție românească toate certele au amuțit sau dacă n'au amuțit au fost înăbușite, căci din munți și văi, din țară și de peste hotare

isvorul vecinic limpede și rece al neamului nostru și-a trimis apele sale repezi și voioase spre marea puterilor românești, centrul natural de gravitație a tuturor puterilor culturale ale neamului nostru. S'a bucurat sufletul patrioților văzând abundența de sănătate și inteligență, de voie bună și putere de muncă a neamului nostru adunat din diferite părți ale țării libere și ale provinciilor supuse altor stăpâniri și din această constatare vor fi scos nouă puteri de muncă încordată pentru viitorul acestui neam văzând că temelia pe care clădesc e sănătoasă, că dispoziții și aplicări naturale ca la nici un alt popor înlesnesc străduințele noastre de dezvoltare și înălțare. Vor fi rămas surprinși blazații cari populează pe la începutul toamnei străzile Bucureștilor și fac imposibilă trecerea pe porțiunea trotuarului dintre Capșa și Palat văzând această variație de culori, aceasta abundență de sănătate. Îi va fi atins neplăcut sgomotul mulțimei voioase, pe ei, cei sosiți de câteva zile din Nizza, Monte Carlo, Karlsbad, deprinși cu rafinăriile celei din urmă încercări de modă și nu un monoclu se va fi îndreptat sfidător spre acea mulțime turbulentă, care nu cunoaște regulile etichetei parvenților.

Da, iubiți oaspeți ai capitalei României, care Vă dă banii ce-i iștrăviți și fii ai melea-
gurilor străine, aceste cete de bărbați în fel de fel de costume, cu pletele pe spate, cu rume-
neală în față, cu voioșie în ochi și cu putere în trupul ars de soare și bătut de vânt sunt neamul nostru, razimul în trecut și nădejdea

viitorului, și nu voi, articol de export, care ne costă scump și la care cu toată politica protecționistă a statului român nu câștigăm nimic, ci pierdem încontinuu. Și se vor fi cutremurat străinii, cari tot mai mult cuceresc și capitala țerii, după ce au înădușit orice viață românească în orașele instrăinate ale Moldovei începând cu capitala ei și sfârșind cu Podul-Illoaiei sau Buhuși, se vor fi cutremurat văzând această mulțime capabilă, dacă va avea conducători deștepți, muncitori să cucerească ori și ce cetate a străinismului. Și e bine ca acești străini hrăpăreți, cari stăpânind banul cu care corup conștiințele ce ar trebui să rămâie treze cred că au ajuns stăpânii țerii, a avuțiilor ei, e bine să vadă măcar din când în când puterea adevărată a neamului acestuia.

Nu suntem aderenții manifestațiilor sgomotoase cari trec fără a lăsa nici un folos, ci ne declarăm aderenți ai muncii răbdătoare, condusă de un ideal și hrănită de sentimente curate. Sunt însă momente în viața popoarelor și îndeosebi în viața poporului nostru împărțit nu numai sub mai multe stăpâniri, dar și în clase, partide și alte nevoi, când astfel de manifestări în cari să se vadă avea puterea unitară a neamului nostru sunt binevenite. Dacă serbările Ligei n'ar fi dat alt rezultat decât această manifestare de mult înțeles a tuturor puterilor românești ele și-au avut rostul lor și s'au împlinit menirea. Și cu cât mai puține au fost decorurile exterioare cu cadrul cărora s'a petrecut această manifestare, cu atât mai trainică este ea. Dar suntem convinși că serbările Ligei au avut pe lângă acest rezultat de primul rang și multe altele destul de însemnate.

„Centrala” și străinii.

Se știe, că »Centrala« trece prin momente de criză și interesul neamului nostru reclamă ca în liniștea cea mai mare, lăsându-se toate dușmăniile și personalitățile la o parte, să se grijească pentru îndreptarea lucrurilor. Chestiunea Centralei este o chestiune internă a poporului românesc. De ea pot să se ocupe toți Românii bine înțeles cu scop de a contribui la îndreptarea lucrurilor, nici

decum cu tendința mârșavă de a explota situațiunea aceasta spre a-și satisface dorul de răsbunare. Sunt chestiuni mari ale neamului nostru cari ar trebui scoase din numărul chestiunilor cari pot fi explorate cu ori și ce scop. E dureros și trist și arată starea de totală lipsă de disciplină în care ne aflăm dacă cu toate aceste cei doritori de răsbunare se agită de ori și ce chestiune fără a înțelege sau a vrea să înțeleagă că aduc o mare pierdere neamului, pe care se laudă că-l apăr. Dar aceștia au cel puțin o scuză, că sunt Români și chestiunile fiind de interes românesc obștesc ei sunt »datori« să se intereseze de ele.

Nici un drept însă de a se amesca în chestiunile noastre interne n'au străinii. Și acești străini știu aceasta și fiecare care observă lucrurile la noi va vedea că la nici un alt popor din țară, excepție făcând pe Români, nu se află amestecuri de aceste. Dece? Fiindcă străinii știu la cine pot să se amestece când li place. Se amestecă știind că vor afla totdeauna pe câți va pierduți cari se vor solidariza cu dâșii dându-le astfel posibilitatea de a afirma că vorbesc în numele unui grup de Români. Până la o stare atât de rușinoasă n'a ajuns încă alt neam din țară, numai băștinașii acestei țeri, Românii.

Și așa ne-a fost dat să vedem că »Buk. Post« ne dictează în chestia bisericească, »Allg. Zeitung« ne prescrie ținuta politică laudând un grup de persoane și criticând pe altul și culmea obrăzniciei, ziarul Teutonilor Skedl și Keschmann ne resolvă criza economică.

De vr'o lună de zile ziarul Nemților naționali a lui Skedl, Keschmann și Landwehr duce o campanie turbată contra Centralei române. Acest ziar și protectorii lui ni sunt prea bine cunoscuți. »Nachrichten« a fost organul, în care au fost combătute cu vehemență și ură toate aspirațiunile politice, culturale și economice ale Românilor de pe timpul erei liberale, în care Românismul erahuiduit, până în zilele noastre. Cel ce nu crede să frunzărească cei 24 ani ai acestui jurnal și se va încredința că nicăieri ca în colecția acestui jurnal nu'i depusă atâta ură, atâta dușmănie împotriva noastră. Dar fruntașii nemți ce stau la spatele acestui jurnal cu cele mai dușmă-

noase sentimente pentru Români esecție făcând la anumite epoci când se crede că și Românii să fie de vr'un folos — sunt prea bine cunoscuți. Cine nu cunoaște pe abilul Skedl, pe faimosul rector din anii persecuției studențimii române, sau pe onorabilul Keschmann care crede că se poate pacta cu trei grupări deodată.

Explicabilă este deci dară această nouă izbucnire a vechiului dușman al Românilor bucovinean, al jurnalului »Nachrichten«, dar întrebarea e cum își poate permite acest jurnal străin un amestec în chestiunile noastre interne. Răspunsul e cel vechiu. La spatele celor dela »Nachrichten« stă un grup de Români. Se răspândise de mult știrea că veninoasele articole din »Nachrichten« au isvorit din condeiul unor Români în sufletul cărora dorul răsbunării clocoțeste mai urât decât catranul în adâncurile iadului, dar mulți nu puteau crede, că bărbați în toată firea, în poziții de responsabilitate s'ar putea prostitua în așa mod, azi avem însă și această dovadă rușinoasă. Ne-a umplut de greață citind articolul prim din »Nachrichten« din 15 Septembrie, care se ocupă exclusiv cu ședința consiliului de control și a direcțiunii Centralei din 11 Septembrie anul curent.

La acea ședință n'a asistat nimeni altul decât membrii direcțiunii, ai consiliului de control și revizorul de la comitetul țerii Constantin Zenta. S'a accentuat de repetite ori în decursul ședinței că greutatea cea mai mare a acestor ședințe e că nici nu s'a terminat ședința și întreaga publicitate știe din fir în păr despre ce-a fost vorba și folosindu-se de aceste informații străinii lucră în detrimentul intereselor noastre. De repetite ori au fost rugați cei de față să păstreze taină asupra discuțiilor ce s'au desfășurat în ședință.

Și când coala, cel mai apropiat număr a celui mai veninos jurnal cernăuțean aduce dovada complectă cât de bine a fost păstrat secretul discuțiilor din ședință. »Nachrichten« are un raport complect asupra celor petrecute în ședința din 11 Septembrie plus o sumă de întortocheri și minciuni ca să facă articolul mai interesant. Putem spune că articolul a fost scris pe baza unor informațiuni complete, dar cu tendința de a discredita în prima linie toată

acțiunea de sanare mai ales în ce privește desfacerea industriilor de lemn de Centrală și aceasta evident în interesul firmei Goetz pentru care lucră »Nachrichten« din răspuțeri, și în a doua linie de a se răsbuna asupra d-rului Lupu.

Nu suntem autorizați să arătăm pe larg ce s'a petrecut în ședința comună din 11 l. c. atâta putem să spunem că oricât de iritate ar fi fost discuțiile în timpul ședinței, s'a ajuns la urmă la o unică părere generală, acceptată unanim în ce privește drumul pe care trebuie de mers spre a contribui la îndreptarea lucrurilor.

Articolul din »Nachrichten« rămâne însă atâta vreme cât nu se va face dovadă că el nu'i scris la informația unui membru din direcțiune sau consiliul de control, o rușine.

Scrisoare din Iași.

Tot cu privire la congresul învățătorilor. — S-a fixat pentru totdeauna! — O aniversară — Serbările Ligii — Noutăți.

Înainte de închiderea congresului, cu ocazia alegerii comitetului dirigent al Asociațiunii, învățătorii au ținut să ne facă o surpriză. Vechile păcate au înăbușit prin presiuni sălbătice — demne de vre-un Popovici-Răcăciune! — ecoul trâmbeței ce anunța luminoasa zi de mîne. Bătrânii învățători, deprinși a face, a trăi din și prin politica ce obișnuiește la noi — n'au permis tinerilor, impunători ca număr și convingeri, să se aleagă în comitet, pe motiv că-s prea... naționaliști. Auziți fraților de sub stăpâniri străine: e păcat să faci naționalism în țara ta! Și voi cari prin jertfe căutați să vă păstrați naționalitatea, veniți mai bine la noi, pe pământul făduinței, că doar aici e centrul de gravitație politică națională.

De altminteri aceasta e o tendință ce a devenit aproape generală față de naționalismul, ce se manifestă tot cu mai multă tărie pe deosebite terenuri. Totuși e un semn bun. Persecuția continuă cu care e tratat naționalismul îl afirmă și-l întărește.

✱

Cu admirabilele sale calități stilistice tânărul publicist D. Tomescu — pe care-l urmăream cu o mare încredere în »Ramuri« și »Neamul Românesc« — a reușit să fixeze pentru totdeauna (»N. R.« politic Nr. 96) strălucitoarea figură contemporană a d-lui C. Rădulescu-Motru, »profesor« de Universitate, director de »revistă« și marcant membru tachist! (asta i-o recunoaștem). Perfecta coincidență ce rezultă din suprapunerea tipului zugrăvit de d. D. Tomescu peste cel real, mă îndreptățește să îndemn toată lumea, iubitoare

de adevăr și frumos, să citească acest minunat articol. Și să nu se uite: „Cu fiecare tarabă aruncată la pământ, opera de asanare a literaturii și științei (și politice, adaug eu) românești înaintează” (N. Iorga).

*

În ziua de 9 a lunii acesteia se împlinesc doi ani de când a avut loc în Iași unul dintre cele mai înalte congrese ce s'a ținut vre-odată între hotarele noastre: congresul studențesc. Peste un an altul va trebui să se țină la Craiova și va fi un ideal pentru studențimea de acum să se ajungă la înălțimea celui alt. Centrul studențesc local a hotărât ca imediat după serbările jubilare să dea un comunicat către studențimea de pretutindeni, prin care să i se atragă atenția asupra măsurilor ce vor trebui luate din timp pentru reușita acelui congres.

✱

Se petrece minunat la București cu ocazia serbărilor Ligei Culturale. Iată ceva care în adevăr trebuie să ne bucure. Căci nu e puțin lucru ca în numele unei idei — unitatea culturală — să se adune mii de Români de prin munții și văile noastre. Laudă frunțașilor cari au regenerat Liga și muncesc cu râvnă pentru ajungerea scopului ei.

✱

Cinci cazuri de holeră „oficială” la Brăila.

✱

Pregătiri pentru manevrele regale ce vor avea loc între Dorohoi și Botoșani în toamnă.

✱

Câțiva ziariști englezi vizitând țara au trecut și prin Iași. Au manifestat dorința să li se arăte un cartier ovreiesc. Au fost conduși de d-nii A. D. Xenopol și A. C. Cuza în... Târgul Cucului. Întorși în țara lor, măcar aceștia vor fi în măsură să ne descrie așa precum suntem, nu cum li se pare „ziariștilor” ovrei.

✱

Ultima oră. Caraghiosul dr. Thiron a părăsit țara — bine ar fi făcut s'o fi părăsit pentru totdeauna! — pentru a se duce la congresul liber-pansorilor, la Hamburg. Nu ne-am mira să-l găsească ceilalți pe el mai deștept decât toți și... să-l aleagă președinte de onoare al Congresului!....

P. Dafin.

Adunare românească în Carapciu pe Ceremuș.

Comuna Carapciu pe Ceremuș a adăpostit Duminică în 10 Septembrie un număr mai mare de bărbați intelectuali români, cari au urmat unei invitații a răzeșimei române din acel sat. Deputatul Ioan Cuparencu împreună cu d-nii profesori Dr. Cuparencu, Procopovici și Volcinski precum și studenții Zopa și Dunici au vizitat acest sat, fiind întâmpinați la gara Vășcăuți pe Ceremuș de un număr mai mare de răzeși din Carapciu; ajunși aici au fost primiți cu mare bucurie și conduși în localul d-lui Zopa, unde a fost

ținută adunarea. Aceasta a fost deschisă de deputatul Cuparencu, care primit fiind cu pâine și sare prin o vorbire bine simțită și potrivită storce din ochii auzitorilor lacrimi, aducându-li aminte, că sunt Români, descendenți ai unui neam glorios și că nici într'un caz Ucrainii n'au dreptul, a-i număra în rândurile lor. Îi provoacă să întrebuințeze la ori și ce prilej și cum pot, numai limba românească, cea mai dulce limbă din lume. Copiii să învețe și să vorbească numai românește, aducându-li la cunoștință, cumcă chiar la începutul acestui an a înființat societatea „Țăranul” din Broșcăuți mai multe cursuri pentru predarea limbei românești, între cari și un curs în Carapciu. Provoacă părinții, să scoată copiii din școala rusească și să-i înscrie la cursul român. Face pe răzeși atenți asupra agitației Ucrainilor, cari cu încetul și prin tăcere voiesc, să ni răpească totul, ce are un om mai scump, adică limba și legea.

După vorbirea deputatului Cuparencu desfășură dr. Cuparencu însemnătatea societății „Mazililor și Răzeșilor din Bucovina”, provocând pe cei prezenți, să se înscrie ca membri în această societate.

Entusiasmul își ajunsese culmea, când oaspeții din Cernăuți făgăduiesc, că vor veni de mai multe ori pe an la ori și ce moment liber, de care vor dispune, la Carapciu. — Despărțirea a fost foarte grea și puteai vedea atât la oaspeți, cât și la primitori, lacrimi în ochi.

Deie bunul D-zeu, ca simburile sămănat să răsară și să aducă roade în această regiune românească, copleșită azi de năvala Ucrainilor.

Un răzeș din Carapciu pe Cer.

Băile Govora.

(Din carnetul unui vilegiaturist).

III.

Stațiunea balneară Govora e, pe lângă Slănicul Moldovei, cea mai frecventată localitate dintre multele stațiuni balneare ale Țării Românești. *) Bucovineanul, care ia trenul Expres-Berlin la 7.45 (în Bucovina dau ceasul gării) în Cernăuți sau 11 a. m. (în România ceasul gării și al orașului e același, el diferă de ceasul orașului nostru cu $\frac{1}{4}$ înainte) din Burdujeni plătește 44 lei 70 bani clasa II trenul accelerat Burdujeni-Govora și retour și ajunge seara la 7.50 în București de unde poate continua călătoria în aceiași seară cu personalul de 11.50, ajungând la orele 9.40 dimineața în halta Govorei, sau rămâne peste noapte în București, iar a doua zi ia la 6.45 trenul Express Vârciorova

*) Asupra acestui capitol se pot lua informațiuni pe larg din următoarele scrieri: Aurel Scurtu, Călușua Stațiunilor balneare București 1910 ediția II preț un leu, o scriere prețioasă conținând toate amănuntele trebuincioase pentru orientare grabnică și sigură.

2) Stațiunea balneară Govora și Călimănești cu Imprejurimile, București 1904. Preț 50 bani.

3) Ministerul Industriei și Comerțului. Băile Govora jud. Vâlcea). București, 1908.

4) Băile Govora Călimănești Olănești și Căciuata, Descriere geologică a întregii regiuni de dr. G. Murgoci, 1 București 1910, Preț 50 bani.

cu care ajunge pe la ora 1.11 în halta Govorei. Ambele trenuri au vagoane directe din București la Govora și având și vagoane directe dela Cernăuți sau Burdujeni la București, urmează, că schimbi trenul o singură dată. Trenul de noapte are și vagon de dormit, iar cel de dimineață are vagon-restaurant. Cafeaua la trenul de dimineață se poate lua în gara Piatra-Olt, unde trenul oprește dela 6.42 până la 7.10.

Alt tren mai puțin recomandabil e cel ce pornește ca personal din Cernăuți la ora 2.16, dela Burdujeni la 6.32 ca accelerat și e a doua zi la 6.55 în București. Avantajul acestui tren e că oprește în Chitila, stația de joncțiune pentru Govora la ora 6.39 și la ora 6.57 ai trenul de dimineață (ce pornește la 6.45 din București) cu care poți călători fără a te opri în București. Cei ce se opresc în București trebuie să plătească separat distanța Chitila-București și București-Chitila câte 85 bani. Din halta Govora până la băi e o distanță de 14 km. pe care o parcurgi cu trăsura sau taximetru. Taximetru costă pentru patru persoane opt franci fără bagaje; trăsurile ocostă maximum 6 franci în sezonul principal, luând 3—4 persoane cu tot bagajul sau de obicei 4 franci, o persoană singură poate călători în compania altora și cu 2 franci. Pornind pe șosea spre Govora treci mai întâiu printre lanuri de porumb verde, apoi prin satul Govora și lăsând vechea mănăstire a Govorei de-a stânga intri în băile Govora. Drumul l-ai făcut comod într'o 1—1½ ore. Impresia primă ce o primești în centrul Govorei e fermecătoare. Ai în față terasa cu cele trei alee, iar mai jos pe o colină grădina foarte bine întreținută cu multele ei poteci; din marea de verdeață te salută zimbitoare zecile de vile drăgălașe. La dreapta ai marele otel Ștefănescu construit în lemn, iar mai sus cocheta vilă a doctorului Țăranu, pe stânga poșta; din strada principală se desface apoi în dreapta o stradă pe cari află vilele Esmeralda, Colonel Ivanovici etc. Govora este așezată într'o vale la 360 m. deasupra nivelului Mării-Negre. De jur împrejur se ridică păduri străvechi de stejar, fag și mesteacăn pe o întindere de 300 hectare. Lipsesc pădurile de brad. Localitatea e lipsită de curenți; clima e potrivită și rămâne vara întreagă între 20—25°. Govora are două feluri de ape: cloro-sodice iodurate și cloro-sodice sulfuroase, cele iodurate sunt în genul apelor iodurate dela Hall, cele sulfuroase în genul celor dela Aix-la-Chapelle (Aachen) și Mehadia. Băile Govora sunt superioare din două puncte de vedere tuturor stațiunilor similare din țară și străinătate și anume: 1) prin bogăția iodului, Congresul al VI-lea internațional de climatologie și hidrologie, ținut în Grenoble în Sept. 1902 a recunoscut prioritatea Govorei din acest punct de vedere. O listă a stațiunilor cu ape iodurate a Europei scoasă din actele congresului evidențiază aceasta și mai bine.

Govora conține iod pur în 10 litri de apă.	1.430
Cornu	1.407
Stoenesti	1.280
Saxons les bains (Elveția)	1.237
Matia (România)	1.230
Castrocaro (Italia)	0.879
Storetino	0.780
Stighiano	0.620
Volterra	0.547
Buschi	0.542
Saratoga	0.520
Valdy (Austria)	0.432
Hall	0.390
Predeal	0.320
Lipik (Austria)	0.311
Zaizon	0.298
Săcele (România)	0.290
Baasen (Austria)	0.249
Heilbrun	0.242
San Pelegrino	0.216
Bușteni (România)	0.211
Monte Irone (Austria)	0.206
Luhatschewitz	0.201
Iwonicz (Galiția)	0.187
Salzbrun	0.136
Viterbo (Italia)	0.110
Challes (Franța)	0.076
Sulzbach (Germania)	0.069
Neubrun	0.054
Aachen	0.043
Kreuznach	0.030

2) Și din alt punct de vedere această stațiune e superioară celorlalte stațiuni din Europa: nicăiri pe continent decât la Govora nu se găsesc la un loc, ape sulfuroase și ape iodurate. În apropiere e stațiunea Căciulata cu apa ei vestită care se aduce aici în sticle așa, că mulți fac aici și o cură cu apă de Căciulata. Trebuie să spunem însă, că pe drum această apă pierde mult din țărnia ei și că e în raport cu locul apropiat de unde se exportează mult prea scumpă. Dacă Govora ar avea și un izvor de iod — și nu se poate ști de nu se va afla — din care să se poată face cura de băut, ea ar fi unica și neîntrecută în toată lumea.

Băile Govorei au fost descoperite întâmplător de un locuitor din Govora, Gh. Ciurea la 1881. Adevăratul lor intemeietor e însă marele bărbat de stat I. C. Brătianu, care de pe la anul 1886 făcea băi cu apă de aceasta, aducând-o la mănăstirea Govorei. La 1 Iulie 1889 s'a inaugurat micul stabiliment de băi construit prin stăruințele lui Brătianu. În fața terasei s'a ridicat lui Brătianu ca recunoștință prin subscripție publică o statuie inaugurată în luna lui August 1901.

Micul stabiliment s'a lărgit la 1897 și 1902 și cuprinde azi 50 cabine pentru bărbați și 50 pentru femei; toate în faianță și cu dușuri. Sunt și două piscine mari. Totuș numărul cabinetelor e insuficient pentru marele

număr de vizitatori. Numărul vizitatorilor crește din an în an. La 1889, anul deschiderii au fost 267, în 1890 425, apoi 488 în 1891, 1102 în 1897, 2380 în 1902, 3500 în 1907 și 4600 în 1910 (Bad Hall avea pe la mijlocul lui August a. c. 4345). Anul acesta nu se cunoaște încă numărul exact al vizitatorilor, dar se pare că va fi o mică descreștere, care își are următoarea explicație. Băile fiind proprietatea Statului au fost exploatate până în 1911 în regie proprie de Ministerul Industriei și al Comerțului. Ministerul accorda foarte multe băi gratuite, așa că anul trecut s'au făcut cam 86.000 băi dintre cari 60.000 cu plată și 26.000 fără plată. Anul acesta băile au trecut în administrația unei societăți pe acțiuni „Govora-Călimănești” (administrator general Dr. Botescu), societate cu capital pur românesc și numărul băilor gratuite s'a micșorat considerabil. Societatea a dat ministerului de industrie în total 8000 băi gratuite și anume 3000 de cl. I și 5000 de cl. II. Anul acesta s'au scumplit și băile: o baie de dimineața costă tot 2.50 ca și înainte, dar cea de după masă 2 lei 50 față de 1 leu 50, la care se adaugă bacșisul băiașului sau a băieșei de minimum 50 bani. Mai toată lumea se plânge de scumpetea băilor și administrația băilor va trebui să facă o reducere cel puțin pentru cei ce vin de departe și au cheltuieli mari cu transportul astfel, ca și lumea mai săracă să se poată bucura de binefacerile acestor băi. Taxa de cură și muzică e 10 lei pentru o persoană, 15 pentru o familie până la 4 persoane și 20 lei pentru o familie cu mai mult de 4 persoane. Băile se fac în sezonul prim și ultim în timpul dela 6—12 și după masă 3—6, iar în sezonul principal 5—12 și dela 2—7.

Între vizitatorii băilor Govora numărul Bucovinenilor veniți la cură crește din an în an. Interesant e, că numărul vizitatorilor români din Ungaria e foarte mic, deși sunt mult mai aproape decât noi. În anul acesta a fost un singur vizitator: Sever Bocu, directorul „Tribunei” din Arad. Între Bucovineni sunt mulți clienți vechi, cari vin regulat de 2, 3 și 4 ani la aceste băi. Administrația băilor s'a purtat totdeauna cu multă prevenire față de oaspeții bucovineni. Ca un răsunet a acestei purtări citesc în ziarele române următoarea mulțumită:

„Bucovinenii și Băile Govora”.

Primim următoarea scrisoare cu rugămintea de a o da publicității:

Mult stimat Domnule Director,

În numele Bucovinenilor mai jos iscăliți vă rog să publicați în președintele d-v. ziar mulțumirea ce urmează.

Cu mulțumiri

George Tofan.

Bucovinenii aflători la cură în stațiunea balneară Govora se simt plăcut îndatoriti a aduce mulțumitele lor cele mai bine simțite d-lui dr. Demetrian, medicul oficial al băilor, pentru deosebita atențiune și amabila prevenire cu care a întâmpinat pe toți Bucovinenii veniți să-și caute de sănătate în această localitate.

Băile Govora, la 1 Aug. n. 1911.

(Urmează 20 iscălituri).

Dau aici după buletinele poliției și a administrației o listă cam incompletă a vizitatorilor bucovineni până la mijlocul lui August.

Din Cernăuți: Miron Calinescu, vicar general al Mitropoliei, Ipolit Calinescu, consilier la tribunal cu doamna și fiica, d-na dr. Nistor, George Tofan cu doamna, Florea Florescu, contabil, Iancu Dolinschi, notar, Văcăreanu, oficial cu doamna și fiul, d-na Bancescul cu fiul, d-na Victoria Grigorovici cu d-șoara Suciu, studentul Leahu, d. Scurei (Mănăstериște).

Din Suceavă: Laurentie Tomoiagă profesor cu un băiețel, Cornel Sorocean, profesor, Vasile Bumbac, profesor, Dr. Dragoș Bumbac avocat cu doamna și un băiețel, doamna Emilia Buleandra.

Din Rădăuți: Constantin Berariu, comisar la prefectură, Petru Teleagă, învățător.

Din Gura-Humorului: Dr. Nicu Blându, notar și deputat cu mama.

Din Câmpulung: Toader Tovarnițchi, funcționar de bancă, V. Corvin cu doamna și o domnișoară.

Dela țară: Eudoxie Ursachi, proprietar mare Baniila-Moldovenească, I. Popescul, paroh în Țurani, C. Stratulat, protopresviter în Corovia, I. Zugrav, paroh în Frătăușul-nou, Constantin Popovici, paroh în Vicovul-de-jos cu doamna, fiica și fiul, E. Boca, paroh în Bala-ceana cu fiul și doamna Bolohan. E. Vasilovici, superior în Stulpicani, D. Tofanel, superior în Volovăț, d-na Maghior cu fiica Frătăușul-nou, d-na Tomiuc cu fiica Storojineț, d-na Sauciu Poieni lângă Solca, d-na Onciul (născ. Lupu) cu doi copii Storojineț, I. Tomoiagă, capelan militar Lemberg și doi țărani din districtul Storojinețului.

Cei mai mulți Bucovineni se consultă la dr. Țăranu. Bucovinenii cu felul lor de a fi, cu dialectul lor moldovenesc sunt un grup aparte între vizitatorii Govorei. Nostim e să-i auzi vorbind; puțini din ei vorbeșc românește corect și chiar acea mică minoritate întrebuintează o sumă de expresii dialectale și provincialisme cari aici nu sunt înțelese sau au alt înțeles. Bucovineanul vorbește de mămăligă, barabule, pepeni, curechiu și aici să știe numai de mălaiu, cartofi, crastaveți și varză. Bucovineanul are colțuni și papuci și aici nu afli decât ciorapi, ghete și pantofi. Bucovineanul cere un șip de bere și aici îi dă o sticlă de bere, iar când cere o țără sau o leacă de apă nu-i aduce decât nițică (nițel) apă. Bucovineanul asudă urcând dealul pe când cel din Muntenia transpiră. Casele pe acolo nu se ung și văruesc, ci se lipesc și se spoiesc. Mămăliga se face din porumb și nu din păpușoiu. Bucovineanul are parazol sau cortel și ei știu numai de umbrelă. Sunt multe deosebirile dintre dialectul nostru moldovenesc împetrit pe ici

coala și cu nemțisme, rutenisme (slavisme) și dialectele muntenesc și oltenesc. Mai sunt și deosebiri de accentuare și pronunție. Totuși ne înțelegeam perfect ca frați ce suntem.

Cât am fost pe acolo mi-am dat și eu mare silință să mă țin de curentul general și m'am fost deprins de nu ziceam altfel decât: intru, plimbă, nițel, p'a-

cilea, acuşică, pereche, perete, numai când venia vorbă să zic picere mă umfla râsul și înaintea mea vedeam niște piciorușe slăbuțe, subțirele ca niște fuse ridicate pe niște ghete cu tocuri de doi lați de palmă și gândul mă purta la peșcioarele sănatoase ale țăranilor moldoveni din satul meu și nu mă puteam hotărî să le schimb pentru picerele Bucureștenilor.

Mulțumire Impărătească,

Cătră toți P. T. participanții adunării Românilor gr. or. bucovineni ținută la Cernăuți în ziua de 4/17 Iulie 1911.

Din cauza lipsirii mele îndelungate de a casă cu părere de rău n'am putut primi decât astăzi în 2/15 Septembrie 1911 scrisoarea Primăriei de aici din 31 Iulie a. c. No. 449 Pr., prin care în urma ordinului Excelenței Sale Domnului Ministru de Interne din 24 Iulie a. c. No. 7468 M. I., intimat prin ordinul Presidiului țerii din 28 Iulie a. c. No. 8086 Pr. mi se face cunoscut din Ordin Atot Prea Înalt Mulțămăta Majestății Sale pentru manifestarea de loialitate exprimată pe cale telegrafică cu ocaziunea adunării numite mai sus și mi se adresează tot odată invitarea de a aduce Această Atot Prea Înaltă Mulțămăta la cunoștința participanților adunării.

Misiunea primită astfel o îndeplinesc aici cu cea mai mare bucurie din partea mea și, precum știu sigur, și spre cea mai mare bucurie a tuturor participanților adunării.

Cernăuți, în 2/15 Septembrie 1911.

BCU Cluj / Central President's Library Cluj
Președintele adunării: **Eudoxiu Hurmuzachi.**

Cum a fost odată,

De Em. Grigorovitză.

În zilele acestea de desorientare, de pustiire și sbucium sufletesc, cetirea unei cărți în care sunt așternute cu sinceritate timpuri și icoane din trecut, te înviorază întocmai ca ploaia potolitoare de vară, holdele părțite de arșița soarelui. Această impresie mi-a lăsat-o și acest efect l-a avut asupra sufletului meu cartea d-lui Em. Grigorovitză. Cetindu-l dintre rânduri, s'a desprins pe încetul icoana profesorului meu de odinioară, așa cum mi s'a în crustat în suflet timp de 4 ani aproape: Bun la inimă surăzător, veșnic revoltat în contra străinilor, cari se „oploșeau ca lăcustele pe câmpia verde” românească, pe cari un unchiu i-a gonit „dela Horodnicul de sus”.

Pe povestitorul neîntrecut, care ne istorisea cu graiul său moldovenesc, cu patimă, timpuri trecute, l-am găsit cu prisosință în cartea ce răsfoiesc, „Cum a fost odată”. — În 143 de pagini autorul zugrăvește cele mai frumoase amintiri, înviază cele mai duiosase clipe din trecutul câtorva centre bucovinene. Și tuturor acestor clipe condeiul autorului le dă viață, ne făcea și pe noi să le trăim, să gustăm din dulceața și vraja lor... Iată cu câtă simplitate se înfățișează autorul cititorilor săi: „În una din aceste case, — cu acoperișul înalt și țuguat, încheiat în șindrilă mohorâtă, de sus, dela cele

două ghiulele sclipitoare din creastă și până la poala sandramalei ce se coboară ca o manta răsfirată peste gospodăria întreagă, — m'am trezit venit pe lume, în iarna anului 1857”.

Și mai departe: — „Înainte la intrare, dai, trecând peste cărarușă de lespezi, de treptele ridicate ale țărnașului casei, din care se ridică trufaș pridvorul în stâlpi scobiți pe la încheieturi căptușite pe din afară cu draniță.

Înainte pridvorului, fântâna cu cumpănă și cu ciutură, stă singuratică ca un ostrov, în mijlocul unei curti- cele crescute cu iarbă și își înalță stâlpul vechiu de stejar în sus, atingând crengile umbroase ale ulmilor din fața caselor”. (Pag. 4). Și în târgul Rădăușului zice: „Ce era cu 50 de ani urmă nu mai este acum”, căci „s'au oploșit fiii lui Israil atât de cumplit pe acest loc îmbelșugat din fire, încât s'a prefăcut ca și celelalte târguri din Bucovina în cetate jidovească”. Acolo a văzut autorul lumina zilei. Și prin aceste locuri cari cu drumurile „rămase vestite pe urma plopilor” i s'au ieșit amintirile cele mai adânci. De mic copil a căutat să-și alipească sufletul de sufletul țărânului, să-i fure graiul atât de frumos și obiecturile strămoșești. În acest târguleț și mai pe urmă în Cernăuți a văzut alături de petrecerile Nemților, petreceri cu adevărat românești, cari i s'au întipărit adânc în suflet.

Iată cu ce măiestrie ni le înfățișează și nouă:

„La casa cea mare și frumoasă a bogătașului La-

rionescu, câte odată și în grădina bătrânului Buculei, se făcea horă mare!“ Și mai departe iată ce tablou măreț ne înfățișează: „Și jucau fetișcanele Moldovenilor noștri cu cosițele în vânt, de le scăpărau salbele de sorocoveți la gât. Iar flăcăii sminteau pământul tropăind, până o schimba scripcarul cărunț Bușan de odată mai pe domel și se lăntuiau cu toții, tineri și bătrâni, în horă legănată și molatecă“. Apoi i-a văzut venind Românașii „în piața mare și întinsă“ „cu carul cu boi frumoși ori în cărucioara trasă de cai sprinteni de soiu, înconjuzați de nevestele lor curat îmbrăcate și de copilașii rumeni, înșirându-se în piață, „unii lângă alții“, (p. 38). Și acest lucru îl determină să facă următorul gest măreț: „Îs mulți la număr (străinii) dar vloga neamului românesc îi va birui înainte de a ne copleși ei pe noi“.

Și mai departe autorul descrie amintirile anilor de studenți petrecuți la Cernăuți în tovărășia marelui Eminescu și a altor bărbați de seamă. Și cât regret pentru acele vremuri și acei oameni nu pune autorul în cuvintele următoare: „Unde sunteți voi scumpe umbre din acea vreme dulce ce nu o pot uita nici odată?!“

Pe lângă amintirile înfățișate într-o formă aleasă, sinceră, duioasă și atrăgătoare prin simplitatea ei, se găsesc în cartea domnului Grigorovitză peisaje admirabile. Iată, de pildă, cum ne înfățișează Valea Siretelui: „Mândru și frumos mai este drumul împărătesc ce duce prin poieni și păduri, dinspre cele două sate mari Vicovul-de-jos și Vicovul-de-sus către târgulețul Ciudeiului. Când apuci însă să străbați mai la lumină, și se pare, că după Valea Sucevei, ai să dai din nou în munți și codri. Căci dela curțile boierești din capătul satului Budineț începe un urcuș, tot printre brădet și molidiș, de crezi că nu se mai sfârșește. Dar iată, că dai de un pripor cu pajiști verzi, cari par'că îndeamnă pe călător la popas.

Și te îndeamnă și izvorul ascuns lângă marginea drumului, să oprești căluții osteniți și înspumați și să te răcorești o lecută la umbra cetinișului. Drumul de aicea se mai întoarce colac de două, de trei ori, încolo și înapoi, încât lași caii în sama vizitiului, și o iai pe cărarușă, deadreptul, spre muchea dealului, sub care își face trăsura iocul. Și ce să vezi? Ochilor uimiți li se deschide o priveliște neașteptată de încântătoare, căci zărești înainte-ți par'că o țară nouă necunoscută. Cât cuprinzi cu ochiul, se întinde dela apus și până la răsărit, valea încântătoare a Siretelui (pag. 44).

Nu trece cu vederea autorul nici nepăsarea celor ce conduc pe Români din Bucovina, căci iată cum îi biciuiește: „Erau pe atunci în țerișoara noastră scumpă timpuri de aur, când Români ar fi putut să-și croiască o soartă mai bună și îndreptățită“ (pag. 120). Și mai departe la pag. 122: „Azi se sbuciumă Românul bucovinean amarnic ca să scape din ghiarele, în cari a încăput în timpul somnului, dar nu știu zău cum are să se brodească scăparea asta,

Dacă ar putea măcar să se mai întoarcă lucrurile odată la starea din vremea, despre care vă vorbesc, încă ar fi foarecum bine. Că unde eram într-o vreme poate mai săraci cu duhul, ne simțiam însă par'că mai curați! „Nu am cădere să zic mai mult“.

Este un tablou dureros, pe care l-am văzut cu ochii mei în Bucovina. Cartea d-lui Grigorovitză se sfârșește cu nădejdiile pe cari fiecare dintre noi le nutrește. Aceste urme mi-au lăsat cartea d-lui Grigorovitză, prin care dovedește, că este tot atât de bun mânuitor al condeiului, pe cât e de fidel și fervent apărător al dulcii sale patrii de altă dată.

(Voința Națion.).

I. Irimescu-Cândești.

Monumentul lui Mihail Eminescu.

În curând Românii de pretutindeni vor asista la o nouă sărbătoare, la un adevărat act de pietate: desvălirea monumentului lui M. Eminescu.

Un comitet de intelectuali din Galați, având în frunte pe d. Corneliu Botez, consilier la Curtea de Apel de acolo, au adunat fondurile necesare pentru ridicarea unui monument celui mai mare gânditor al neamului românesc.

Inaugurarea acestui monument se va face între 25 Sept. — 9 Oct. st. v. într-o zi de Duminică. Serbarea va fi o serbare a întregii Românii.

O invitație sosită la redacția revistei „Junimea Literară“ și semnată de președintele comitetului zice:

„Dorința noastră e, ca aceasta serbare să nu fie numai a noastră, ci a Românilor de pretutindeni, după cum și Eminescu e poetul iubit și neîntrecut al tuturor Românilor. De aceea m'am hotărât a invita la inaugurare și intelectualitatea mai de samă din Bucovina și Transilvania și în special pe toți aceia cari în 1909 au comemorat, cu atâta drag, pe poetul nostru.

Îmi fac o plăcută datorie în calitatea de președinte al Comitetului pentru ridicarea monumentului lui Eminescu să vă rog călduros, ca să participați în număr cât mai mare la sărbătoarea noastră culturală care va avea onoarea să fie prezidată de d. C. Arion Ministrul Instrucțiunii Publice și la care își vor da întâlnire foști literații noștri de seamă.

Prezența D-v. între noi va da o strălucire și mai mare sărbătorii noastre culturale, la care se cade să ia parte întregul neam românesc represintat prin elementele sale distinse din Transilvania și Bucovina ca și din Regat.

De acelaș cald fior de înălțare sufletească se cade să ne cuprindem cu toții, în acelaș timp, fiind față la desvălirea chipului măreț al lui Eminescu, imortalizat în marmură cu atâta măiestrie și simțire de talentatul sculptor Fr. Storck“.

Din aceiaș scrisoare înțelegem, că pe Căile Ferate Române se va accorda o reducere de 75%, iar pentru găzduirea oaspeților va îngriji comitetul local.

Toți cei ce doresc să participe la aceasta serbare măreață sunt rugați să se adreseze sau direct la d. Corneliu Botez, consilier la Curtea de apel Galați sau la redacția revistei „Junimea Literară”, Cernăuți, strada Reședinții 2a, care va întocmi o listă de cei ce doresc să fie invitați și va înainta d-lui C. Botez.

Delegații societăților cari ar dori să vorbească la desvălirea monumentului trebuie să anunțe aceasta de cu vreme sau d-lui Botez sau revistei „Junimea Literară”.

Nu ne îndoim, că toate societățile noastre culturale vor trimite delegații lor ca să fie de față la această serbare.

„În chipul acesta — încheie scrisoarea — vom ști dovedi lumii culte, că omagiul ce-l aducem acestei mari figuri a neamului nostru e la înălțimea valorii lui artistice și a dragostei lui neîmurmurate de neam”.

Din partea comitetului societății „Internatul de băieți ort. or. în Rădăuți” suntem rugați să publicăm această adresă adresată dr. I. Tarnavski:

Mult stimate domnule Doctor,

Timp de 18 ani D-voastră ați petrecut în orașul nostru. La venire l-ați aflat atât de înstrăinat, încât te prindea mirarea, că acest oraș este situat în cel mai curat și populat district românesc. Populația numeroasă românească a orașului se manifesta pe atunci aproape numai sub influențe străine și nu dispunea de instituțiuni culturale românești, menite a o porni spre progres.

Cu dor neînfrânt de muncă, cu tact admirabil și călăuzit de cele mai înalte sentimente D-voastră ați întreprins lucrarea pentru consolidarea și progresul populației românești din oraș. Împreună cu soți de aceleași convingeri ați creat un șir de societăți culturale și economice românești și V-ați pus în serviciul lor, ducându-le la înflorire.

Opera D-voastră ați încoronat-o atunci, când după o stăruință neobosită ați văzut înființându-se secția română a gimnaziului din loc.

Îndeosebi societății noastre i-ați adus mari servicii. Grație devotamentului D-voastre s'a putut deschide cu șase ani în urmă internatul de băieți români gr. or. din loc, în a cărui frunte ca director ați stat dela înființarea lui până la sfârșitul anului școlar expirat.

Când elevii și-au luat rămas bun dela D-voastră, mulți ochi au lăcrimat și încă azi elevii Vă pomenesc cu iubire și se plâng, că nu mai stați în fruntea lor.

Ei își aduc aminte, cum li-ați fost purura un părinte iubitor și îngrijitor în cârmuirea vieții lor tinere și cum cu o bunătate fără de margini i-ați tot îndemnat la căi bune, ca ei să poată deveni odată bărbați luminați și întregi la fire.

Înțelegem jalea elevilor și-o resimțim adânc, fiindcă avem înaintea ochilor imaginea virtuții rare, care la arătare este modestă și blândă, dar nu înceată în nici o clipă de-a munci cu ardoare pentru binele obștesc.

Alături de D-voastră vedem pe mult stimată D-voastre doamnă, d-sa, cu aproape prea fragedele-i puteri, a purtat o mare parte din sarcina grea a conducerii internatului. Cu inimă de mamă bună se gândia și făptuia neadormit pentru elevii din internat și nobleța de suflet a D-sale o resimțiau elevii neconțenit.

Pătruns de recunoștință, Comitetul societății a hotărât în ședința din 8 Septembrie a. c. a exprima Domniei-Voastre și mult stimatei doamne mulțumita societății pentru bogatele servicii ce le-ați adus societății prin conducerea internatului prin timp de șase ani.

Aducându-vă aceasta la cunoștință, Vă rugăm să primiți asigurarea, că memoria rodnicii D-voastre activități va rămâne pururea păstrată în sinul societății.

Pentru comitet:

Prezidentul: T. Tomașciuc, m. p.,

Secretarul: C. Șotropa, m. p.

INFORMAȚIUNI.

Țăranii bucovineni la serbările Ligei. Corespondentul bucureștean al „Tribunei” vorbind de serbările Ligei amintește și de oaspeții bucovineni în pasajul pe care-l redăm în întregime: »Uite-i și cei „de peste hotare”. Arcașii bucovineni, cu căpitani lor în frunte, provăzuți cu uneltele lor. Pe cap poartă coifuri de aramă, de sub cari lucesc negre pletele lungi. Grupul lor este cel mai impozant. Sunt peste opt sute. Și după cum se spune, vor mai veni. Unii au întârziat din cauza aglomerației din trenuri! Steagul lor fâlăie mândru pe pavilionul lor. Pentru o clipă au uitat și ei de greul de acasă, de nevoile, la cari sunt expuși din cauza lăcustelor de tot soiul. Sunt liberi pe pământul, care odată era una cu al țarei lor Goarnele lor răsună, în ei vezi pe adevărații strănepoți ai arcașilor lui Ștefan, ai plăieșilor, cari prin vrednicia lor au stors admirația viteazului între viteji — Sobieski. În genere trebuie să constatăm — spre rușinarea noastră a ardelenilor — că la manifestările cultural-naționale, Bucovinenii, deși sunt așa de puțini față de noi, știu să se nsufletească mai mult, și iau parte în număr neasămănat mai mare. O fi aceasta probabil „vina” conducătorilor de cari frații bucovineni dispun. Cine știe.”

Autor român la opera din Viena. În „Românul” din Arad citim: Joi la 1 (14) Septembrie va fi pe scena operei imperiale din Viena premiera Baletului „Nippes” de d. dr. Gr. de Pantasi, cunoscut la București și la noi mai ales dela reprezentarea operetei „Moș Ciocârlan”, înscenată de dânsul. Baletul „Nippes” a fost reprezentat acum câte-va luni cu mult succes înaintea curții în palatul din Schönbrunn iar de aici înainte va trece în repertoriul operei imperiale și d. Pantasi va fi primul autor român admis la această scenă ilustră.

Cronică școlară. Profesorii dela liceul III de stat Aurel Polonic și Dr. Ioan de Cuparencu au fost avansați pe ziua de 1 Oct. 1911 la rangul al VIII-lea.

„Junimea Literară“. A apărut numărul triplu Iulie-August-Septembrie (7, 8 și 9) din revista „Junimea Literară“. Numărul acesta întreg este închinat d-lui N. Iorga cu ocazia împlinirii vârstei de 40 ani. Coperta revistei poartă frumosul chip al sărbătoritului. Numărul se deschide cu un articol de George Tofan intitulat Noi și Ei, articol în care autorul face istoricul legăturilor dintre Românii din Regat și din Bucovina, arătând în special rolul lui N. Iorga, în acțiunea de reînnoire a firului rupt. Urmează un articol iscălit D. Anghel, reprodus din „Tribuna“ pentru frumusețea lui deosebită și pentru că în el e prinsă personalitatea lui Iorga în câteva trăsături de măiestru în toate fazele vieții lui de până acum.

O interesantă și instructivă dare de samă, considerând întreaga activitate istorică a lui Iorga scrie cunoscutul istoric bucovinean dr. Iancu Nistor despre valoroasa operă a lui Iorga: Istoria Imperiului Otoman. Părintele Morariu, un fervent aderent al d-lui N. Iorga contribuie cu trei articole frumoase la acest prinos al Bucovinenilor: 1) Institutul biblic românesc și fratele N. Iorga, 2) „Eu îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul“ și 3) Întâia mea cunoștință cu fratele N. Iorga. Toate trei articolele sunt scrise cu multă căldură, duioșie, respect și admirație pentru cel sărbătorit. Se vede că în părintele Morariu, ale cărui plete albe tradează numai vârsta, bate un suflet tânăr, plin de avânt, care e mai plin de focul sfânt al muncii naționale decât sufletul multor tineri blazați din ziua de astăzi. O amănunțită dare de samă asupra interesantei colecții: N. Iorga, Oamenii cari au fost face d. George Tofan. D. V. Greciuc publică un articol: Naționalismul îndrumat de d. N. Iorga, arătându-l în comparație cu mișcările naționale ale școlii latiniste și ale epocii dela 48. T. Gârlă, cunoscutul publicist bucovinean scrie un articol plin de amintiri duioase: Amintirile și impresiile unui Bucovinean despre N. Iorga. V. M. traduce un articol alui M. Montandon din Mercure de France, în care se caracterizează activitatea lui Iorga. N. T. dă o listă a articolelor lui Iorga din diferitele reviste referitoare la Bucovina. G. T. face o încercare de a da o listă a scrierilor lui N. Iorga. Numărul acesta are și 14 ilustrații arătându-l pe N. Iorga în diferitele vârste ale vieții sale, apoi pe părinții D-sale, pe soția și copiii D-sale și casa dela Văleni.

Bucovinenii erau datori să-i aducă lui N. Iorga un prinos de dragoste și venerație fie cât de modest și ne bucurăm, că revista noastră literară și-a înțeles datoria și în marginile slabelor sale puteri și-a împlinit datoria, care era o datorie de onoare.

Profesorul Lambel, directorul clinicii univers. de medicină din Varșovia, scrie: La diferite boale din lăuntru preferez în tot cazul Franz-Josef-Bitterwasser original, pentru-că luat și în cantitate mică produce digestiune sigură.

Cronică școlară Cu ziua de 1 Sept. 1911 a părăsit postul de inspector școlar al districtului Cernăuți d. George Jancovschi. Jancovschi a fost mai mult de două decenii inspector școlar și și-a câștigat merite remarcabile pentru învățământul primar al districtului condus de el cât și pentru corpul didactic a cărui supraveghiere i-a fost încredințată.

Ii dorim ca să se poată bucura încă lungă vreme de roadele muncii sale.

Consiliul școlar al țerii luând la cunoștință pensionarea inspectorului Jancovschi i-a exprimat în ședința din 1 Sept. 1911 mulțumirea și recunoștința sa pentru serviciile prețioase ce le-a adus învățământului primar în decursul anilor.

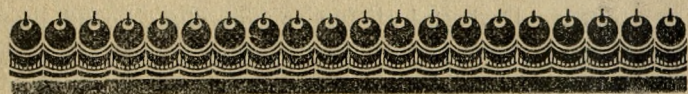
Petreckeri. „Filiala Doamnelor Române“ din Clucica dă Duminică în 17 l. c. o petrecere populară.

— Petrecerea populară din Cuciurmare se va da în 24 Septembrie.

— Absolvenții liceului din Suceava aranjează sub prezența de onoare a d-lui profesor Victor Morariu pe ziua de Octombrie 1 o serată cu concert.

Caz de moarte. A răpăsat în 12 l. c. profesorul Jaroslav Kramerius. Un convins și desinteresat prieten al Românilor și un sprijinitor călduros al tuturor întreprinderilor lor. Pe vremuri s'a încercat să traducă din românește în nemțește și a publicat două volume.

Se caută doi studenți (universitari) pentru două posturi de prefecți la internatul de băieți români din Rădăuți cu o remunerație lunară de 20 cor. și o pensie completă. Cererile însoțite de o foaie personală bine alcătuită au să se prezinte direcțiunii internatului până în 26 Sept. a. c.

TIPĂRITURI

pentru

băncile raiffeisiene

se capătă la

Societatea tipografică bucovineană.

Nu uitați de internate !!

Supliment la „Foaia Poporului“ Nr. 41.

FOIȚA CENTRALEI

însoțirilor economice române din Bucovina.

Cernăuți, 17 Septemvrie 1911

Comunicat oficios

trimis tuturor însoțirilor atașate Centralei cu privire la

amânarea adunării generale pe

15 Octomvrie 1911:

Onorată însoțire,

Luni, în 11 Septemvrie 1911 s'a întrunit consiliul de control cu întreaga direcțiune a Centralei la ședință comună, în care s'au discutat toate ramurile din gestiunea Centralei.

În aceasta ședință a hotărât atât consiliul de control, cât și direcțiunea întreagă cu unanimitate de voturi, de a amâna adunarea generală a Centralei, care a fost convocată pe 17 Septemvrie 1911, pe Duminică în 15 Octomvrie 1911 la orele 2 p. m. cu aceea ordine de zi precum și în acelaș local, după cum a fost publicată învitarea pe 17 Septemvrie a. c. pentru a câștiga timp pentru rezolvarea favorabilă a unor afaceri ale Centralei, îndeosebi a regulării creditelor pentru însoțirile satești.

Rugându-Vă a lua aceasta la cunoștință și a trimite numai decât un delegat la adunarea generală din 15 Octomvrie a. c. semnăm.

cu toată stima:

**Centrala însoțirilor economice române din Bucovina,
asociație registrată cu garanță limitată, în Cernăuț.**

INVITARE

la adunarea generală ordinară a însoțirii Rusko-pravoslavna Kassa pozeckowa i szczadneczadlia hromade Ciortoria, tow. zar. s. neobm. porukoju, care se va ținea Sâmbătă la 30 Septembrie 1911 la orele 3 p. m. în localul lui Nicolai Arici cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul directorului despre starea însoțirii și despre activitatea direcțiunii.
2. Propunerea consiliului de control relativ la raportul gestiunii, la încheierea conturilor și la bilanțul pentru anul 1910, la absolutul direcțiunii, al visternicului, la fixarea remunerațiunii visternicului și la întrebuițarea venitului curat.
3. Alegerea membrilor din direcțiune și din consiliul de control.
4. Alegerea visternicului.
5. Fixarea sumei maxime pentru starea împrumuturilor ce se pot acorda unuia și aceluiaș membru deodată sau în mai multe rânduri.
6. Eventuale.

Neîntrunindu-se numărul cerut de membri la timpul mai sus hotărât se va ținea adunarea generală cu 1 oră mai târziu fără considerare la numărul membrilor.

Ion Juravel, director.

INVITARE

la adunarea generală ordinară a însoțirii de cumpărare și vânzare „Prăvălia românească”, îns. reg. cu gar. mărg. în Câmpulung, care se va ținea Duminică în 24 Septembrie a. c. la 2 ore p. m. în sala ședințelor din palatul comunal cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul directorului despre starea însoțirii și despre activitatea direcțiunii în anul expirat 1910.
2. Propunerea revisorilor relativ la raportul direcțiunii, încheierea conturilor și bilanțul pentru anul expirat, la absolutul direcțiunii și la întrebuițarea profitului.
3. Completarea direcțiunii, alegerea a doi substituiți și a trei revisori.
4. Eventuale.

Neîntrunindu-se numărul recerut de membri la orele 2 p. m. se convoacă prin aceasta conform § 36 al statutelor o a doua adunare generală și anume tot pe 24 Septembrie 1911 la orele 3 p. m. cu aceiaș ordine de zi, hotărând ea asupra obiectelor din ordinea de zi, fără privire la numărul present al părtașilor.

Câmpulung, 14 Septembrie 1911.

Vicedirectorul: Ion Pășlea.

INVITARE

la adunarea generală ordinară a însoțirii de păstrare și credit pentru DAVIDENI, care se va ținea Duminică în 24 Septembrie 1911 la orele 4 după amiază în localul însoțirii cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul directorului despre starea însoțirii și despre activitatea direcțiunii.
2. Propunerea consiliului de control relativ la raportul gestiunii, la încheierea conturilor pro 1910, la absolutul direcțiunii, al consiliului de control, al visternicului și la întrebuițarea profitului curat.
3. Alegerea membrilor în consiliul de control.
4. Eventuale.

Încheierea conturilor pro 1910 stă la directorul însoțirii la dispozițiunea membrilor spre a lua privire în ele.

Davideni, în 17 Septembrie 1911.

DIRECȚIUNEA.

Incheierea conturilor

însoțirii de păstrare și credit pentru Dimca, i. r. c. g. n. în Dimca, pentru anul 1910.

La începutul anului administrativ 1910 însoțirea avea 73 membri și 73 părtașii. Adaos în decursul anului administrativ 1910 5 membri și 5 părtașii. La un loc 78 membri și 78 părtașii. În decursul anului administrativ 1910 au eșit 2 membri și 3 părtașii. Au rămas la finea anului 1910 75 membri cu 75 părtașii.

În decursul anului administrativ 1910 s'au revocat la timp 3 părtașii, care s'au plătit conform § 56 din statute o lună după aprobarea acestei încheieri a conturilor de către adunarea generală.

Contul de profit și pierderi.**Pozițiuni de pierdere:**

Fondul casa însoțirii din profitul anului 1909	250—
La contul remunerațiunea visternicului pe anul 1909	200—
Adaosul la fondul de rezervă din profitul curat de pe anul 1909	48:57
Prescriere de mobii	32:50
Interese pentru depuneri spre păstrare	106:25
Interese pentru împrumuturi luate.	2526:97
Cheltueli de judecată, taxe notariale și de inserare	69:82
Bir și taxe directe	7:24
Cheltueli în numărare ale membrilor direcțiunii și ale visternicului și remunerația acestuia	226—
Cheltueli de birou	172:37
Bilanț saldo: Profit curat pe anul 1910	268:13
Suma:	3907:85

Pozițiuni de profit.

Saldo transport	498·57
Interese dela împrumuturi acordate	3326·31
Taxe de intrare	8—
Felurite venituri	74·97
Suma:	3907·85

Bilanțul în 31 Decemvrie 1910.

Active:

Starea casei în numărare la finea anului 1910	1057·50
Părtașii la Centrală, alte hârtii de valoare ale însoțirii după cursul din 31 Decemvrie 1910	400—
Mobilar	32·50
Realități (imobile)	10155—
Împrumuturi acordate	24802·97
Restanțe de interese pentru împrumuturi acor.	2109·61
Interese anticipate după împrum. luate . . .	596·54
Restanțe de cheltueli de judecată	202·82
Suma: cor.	39356·94

Pasive:

Starea fondului de rezervă	151·47
Starea părtașilor	1566—
„ depunerilor	3061·22
„ împrumuturilor luate	33800—
Fondul „casa însoțirii“	500—
Interese plătite înainte pentru împrum. acor.	—50
Feliurite restanțe	9·62
Pofit curat pro 1910	268·13
Suma: cor.	39356·94

S'a aprobat de adunarea generală din 5 Marte 1911 și s'a hotărât de 268 cor. 13 b. să se plătească la Fondul casa însoțirii 260 cor. eară restul de 8 cor. 13 b. să se adaogă conform dispozițiunilor statutare la fondul de rezervă.

Michail Cimbru preș. consiliului de control	Grigori Holovati director
Ioan Cepiac membru în cons. de control	Simion Cimbru membru în direcțiune
Parfteni Iacubovici visternic.	

Incheierea conturilor

**însoțirii de păstrare și credit pentru Cranicești,
î. r. c. g. n. în Cranicești, pentru anul 1910.**

La începutul anului administrativ 1910 însoțirea avea 185 membrii și 186 părtașii. Adaos în decursul anului administrativ 1910 15 membrii și 15 părtași. La un loc 200 membri și 201 părtașii. În decursul anului administrativ 1910 au eșit 5 membri și 5 părtașii. Au rămas la finea anului 1910 195 membri cu 196 părtașii.

În decursul anului administrativ 1910 s'au revocat la timp 5 părtașii, cari s'au plătit conform § 56 din statute o lună după aprobarea acestei încheieri a conturilor de către adunarea generală.

Contul de profit și pierderi

Pozițiuni de pierdere:

Interese pentru părtașii pe anul 1910 . . .	183·60
Adaosul la fondul de rezervă din profitul curat de pe anul 1909	195·75
Interese pentru depuneri spre păstrare . . .	602·97
„ „ împrumuturi luate	1932·34
Cheltueli de judecată, taxe notariale și de inserare	56·44
Bir și taxe directe	13·09
Cheltueli în numerar ale membrilor direcțiunii și remunerarea visternicului	640—
Cheltueli de birou	182·78
Blanș-Saldo: Profit curat pe anul 1910 . . .	791·46
Suma:	4598·48

Pozițiuni de profit:

Saldo Transport	1066·15
Interese dela împrumuturi acordate	3502·33
Taxe de intrare	30—
Suma:	4598·48

Bilanțul în 31 Decemvrie 1910.

Active:

Starea casei în numerar cu finea anului 1910	2237·68
Depunerea fondului de rezervă	2197·52
Părtașia la Centrală	700—
Interese rebonificate dela însoțirea din Sirete	193·27
Împrumuturi acordate	35477·73
Restanțe de interese pentru împrum. acordate	1028·79
Interese anticipate după împrumuturi luate .	515·09
Restanțe de cheltueli de judecată	1543·88
Suma:	42350·08

Pasive:

Starea fondului de rezervă	2197·52
„ părtașilor	3920—
„ depunerilor	8641·10
„ împrumuturilor luate	26800—
Profit curat pe anul 1910	791·46
Suma:	42350·08

S'a aprobat de adunarea generală din 15 Iunie 1911 și s'a hotărât a se fixa remunerarea visternicului pentru anul 1911 cu 500 cor., din profitul curat de 791 cor. 46 b. să se plătească interese câte 6 procente pentru părtașii, eară restul de 56 cor. 25 b. să se adaogă conform dispozițiunilor statutare la fondul de rezervă.

Militon Prelepcean preș. în cons. de control	Mihai Percec director
Gavril Bourian membru în cons. de control	Miron Moloci membru în direcțiune
Percec visternic.	

Bilanț pro 1910.

a însoțirii de păstrare și credit pentru Cuciurmare,
i. r. c. g. n. în Cuciurmar, pentru anul 1910.

Bilanțul în 31 Decemvrie 1910

Active:

Starea casei în numerar cu finea anului 1910	206·01
Părtașii la Centrală	1248·14
Valoarea realităților	28000·—
Valoarea de bilanț a mobilierului	154·80
Împrumuturi acordate scadente	59483·84
Restanțe de interese pentru împrumuturi acor-	8330·57
Restanțe de cheltuieli de judecată	1407·07
Interese anticipate după împrumuturi luate	2443·16
Perdere pentru anul 1910	3183·88

Suma: 104457·47

Passive

Starea părtașilor	7072·—
„ depunerilor	5083·91
„ împrumuturilor luate	92300·—
Interese pentru părtașii nerădicate	1·56

Suma: 104457·47

Contul de profit și pierderi

Posițiuni de pierdere:

Saldo transport	1844·21
Descriere din mobilier	17·20
Redicarea fondului de rezervă	475·47
Interese pentru depuneri	382·68
Interese pentru împrumuturi luate	9751·04
Bir și taxe directe	876·31
Cheltuieli a direcțiunii și visternicului	945·10
Cheltuieli de birou	276·97

Suma: 14568·98

Posițiuni de profit:

Interese dela împrumuturi acordate	6458·83
Fondul de rezervă	248·54
Taxe de intrare	34·—
Venite dela realități	2644·84
Fluiri venite	1998·89
Perdere pe anul 1909	3183·88

Suma: cor. 14568·98

S'a aprobat de adunarea generală din 26 Martie 1911.

Dimitrie Burac
director.

Ioan cav. de Cuparencu
președintele cons. de contr.

Procopie Leșcinschi
vicedirector.

Mihai Cojocariu
vicepreș. cons. de controlă.

Ciornei Miron
visternic.

Redactor responsabil: **Dimitrie Sidoriuc.**

Editor și proprietar: **Aurel cav. de Onciul.**

De citit.

de aceia cari suferă de bronșite, catare, guturaiuri vechi negijate.

5

Un guturain neglijat sau tratat rău se termină adese prin a degenera în bronșită, când nu se transformă în ftisie pulmonară cîte odată accesese devin așa de dese și violente încît întreaga constituție este sdruncinată; somnul este aproape cu neputință, pulsul este febril, cea mai mică impresie de frig îndoește suferințele. Foarte adesea se formează tubercule, cari înmulțindu-se, obstruiesc plămîinii! cînd fac puroiu, devin focarul desorganizației celulelor plămîinului și ocazionează pierderi mari de substanță ce poartă numele de caverne. Boala este nsoțită de o lincezală fără suferință, de o melancolie continuă. Scuipturile mai întăiu albe, virează din ce înce spre o colorațiune de prost augur și în ultima perioadă sunt de un cenușiu verde. Existența nu mai este decit o agonie lentă și se stinge în deplină cunoștință.

De aceea trebuie prea bine băgat de seamă la un guturain care tărăgănește și mai mult încă la un început de bronșită. Trebuie

Microbes détruits par le Goudron Guyot.

împedicat răul înainte de a degenera în afecțiune mai gravă și mijlocul cel mai sigur este de a-l combate dela început.

O linguriță de cafea de gudron de Guyot amestecată în fiecare pahar de apă sau de beutură ce se obicinuește a se lua la masă ajunge foarte adesea pentru a vindeca în scurt timp guturainul cel mai încăpăținat și bronșita cea mai învechită. Se poate ajunge să se combată și să vindece chiar o ftisie bine daclarată. În acest caz gudronul Guyot oprește descompunerea tuberculelor plămîinului, omorînd microbii răi, cauzele acestei descompuneri. E simplu și adevărat

Cel mai mic guturain dacă se neglijează, poate degenera în bronșită, deaceia nu s'ar putea recomanda în deajuns bolnavilor, de stîrpi răul dela începutul lui, prin întrebuințarea gudronului Guyot.

Dacă cineva voeste să vînză cutare sau cutare produs în locul adevăratului Gudron de Guyot, nu vîzîncedeți, e din interes. Este absolut necesar pentru a obține vindecarea, bronșitelor, catarelor guturaielor vechi, neglijate și a fortiori astmului și ftisiei, de a cere la farmacie adevăratul Gudron de Guyot. El se obține din gudronul unui pin de mare special, care crește în Norvegia și e preparat chiar de Guyot, inventatorul gudronului solubil, ceea ce explică eficacitatea sa cu mult superioară tuturor produselor analoage. Pentru a evita ori-ce greșală, priviți eticheta: adevăratul Goudron Guyot poartă numele lui Guyot și tipărit cu litere mari și semnătura lui în 3 culori violet, verde, roș și deacurmezișul precum și adresa: **Maison Frere 19 rue Jacob, Paris.** — Acest tratament costă numai 10 bani pe zi și vindecă.

P.S. — Personele care nu pot lua gudronul din cauza gustului său special, vor putea înlocui întrebuințarea lui prin capsulele Guyot cu dudron Norvegian de pin de mare pur, luând câte 2—3 capsule la fie-care masă. Vor obține aceleași efecte salutare și aceiași vindecare sigură. Luate imediat înainte de masă, sau în timpul mesei, aceste capsule se digerează ușor cu alimente, făcînd bine și stomacului.

Advăratele capsule Guyot sunt albe și semnătura lui Guyot e tipărit cu negru pe fie-care capsulă,

Deposit: Maison Frere, 19, rue Jacob, Paris, și la toate farmaciile.

Se află la: Schmidt & Fontin, M. Rubinowicz, Sigmund Landes și la toate farmaciile.

Invitare

la

adunarea generală-extraordinară

a Prăv. Rom., societate cooperativă de consum a Românilor din Bucovina, care se va ține Duminică în 24 Septembrie 3 ore d. m. în sala Centralei ins. bucov., Piața principală Nr. 3 cu următoarea

Ordine de zi:

Schimbarea statutelor.

În cazul că nu se va întruni numărul membrilor recerut de statute, adunarea se va ține cu o oră mai târziu în acelaș local și cu aceeaș ordine de zi ori cu câți membri se vor afla de față.

Direcțiunea.**Teatru Chino-Cinophon**

în nou renovată și plăcut aranjată sală a

teatrului vechiu.**Program****pentru timpul dela 5 Septembrie până la 11****Tablouri vii, vorbitoare și cântătoare**

În fiecare săptămână cu program schimbat.

1. Canalul de Panama în anul 1911. Reproducere din natură foarte interesantă.
2. Revolverul rentors. Comie.
3. Fiica lui Scherif și Căpitanul de bandiți. Dramă senzațională
4. Peary și Kooe la Polul nordic. Comie.
5. Locomotiva fără Conducător. Dramă încordată.
6. Tălharul beat. Comie.
7. Pata de cerneală trădătoare. Dramă criminală din seria Scherlock-Holmes.
8. Lehmann e prea frumos. Comie.
9. În Codru pierdut („Incunjurat de lei“). Drama mare americană, aventură din codrii selbatici.

prezentarea tablourilor se face fără întrerupere cu mici pauze în zile comune dela 4 până la 10 oare seara, duminica și sărbător dela 3 până la 10 oare seara.

Direcțiunea își rezervă dreptul la ori-ce schimbare a programului.

Prețurile:

Locul I cor. 1.50, locul II cor. 1. —, locul III 50 ban.

Locuri reduse

numai pentru P. T. academicieni, studenți c. r. militari până inclusive strajameșteri, precum calfe a orce meserie: Locul II 60 banii
locul III 30 bani.

Prețurile se'nțeleg inclusive birul biletelor.

Bilete de Intrare se vând: la G. Hutter, strada domnească 9 la și
Berta Klein strada primăriei 17. 145

Programe se împart la cassă gratis.

Teatru chino în Suceava.

Întreprinderea de teatru-chino din Cernăuți
a etablat în sala »Dom polski« în Suceava un

Teatru-chino stabil

Reprezentările află loc în toată Sâmbătă și Duminică. — Programe alese vor fi reproduse pe o pânză de proiecțiuni de argint foarte mare.

Curs la Mașina de scris!

Ori care domnișoară sau domn care
voeste să învețe a scrie la mașină și
dorește să știe perfect, să se adreseze
la doamna - - - - -

ELENA WEISS

:: Strada Ștefaniei No. 2 a. ::

Anunț de deschidere.

Anunț respectos onoratului P. T. Public că am
deschis în palatul »Pajura Neagră« piața prin-
cipală No. 5, un

deposit special

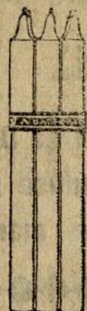
de

unt proaspăt

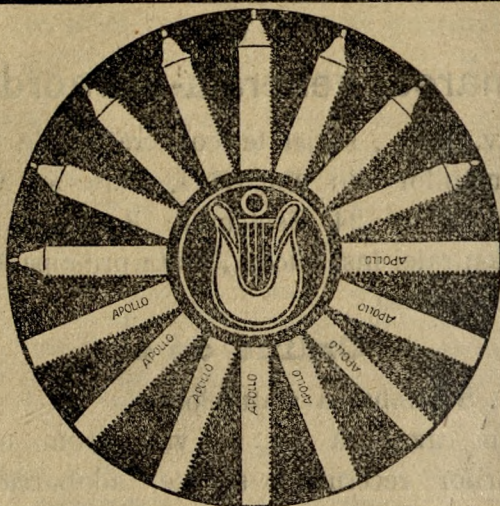
în fiecare zi specialitate: KARLAMARKE.

Vânzare Engros. Vândare en detail.Rog sprijin binevoitor **M. LANGER.**

Lumini-Apollo'

sunt numai atunci veritabile, dacă fiecare lumină poartă pe fund „lira“ iară pe o parte cuvântul „Apollo“.

Cea mai repede și directă îmbinare la

AMERICA

cu vapoarele cele mai pompoase și de clasă primă: La Provence; La Lovie; La Lorraine;

La Tourraine; Rochambeau; La Bretagne; La Gascogne etc. Ingrijire excelentă cu vin în toate trei clasele.

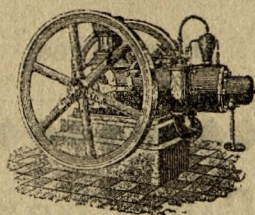
Plecare din Havre: în fiecare Sâmbătă;
din Viena: în fiecare Marți.

Deslușiri gratis și franco prin „Französische Linie“

== Viena IV. Wiedner Gürtel 12 ==

(vis-à-vis de Süd- und Staatsbahn).

Să se iaie seama la adresă.

CLIMAX

fabrică de ulei brut
pentru

motoare

BACHRICH & Co.

F. d. m.

VIENA, XIX/K. L.

Reprezentant: Ing. Emanuei Klausner,
Leov, Syktuska 30./R. O.

Prăvălie

specială pentru

cele mai fine obiecte de modă pentru domni și dame. Fabricate de prima clasă. Magazin mare și ales de ghetă pentru domni și dame. Singurul loc de vânzare al celei mai renumite și adese premiatei

Ceva demn de a fi văzut!

American

House

Pulmann

Cernăuți, plața principală 10.

Prețuri fixe.

(Pardini-Höhe).

Prețuri fixe.

fabrice de

ghete cu Marca

»Teddy« scutită prin lege. Mănuși pentru domni și dame Albituri și pălării pentru domni. Noutăți în cravate Comande din provincie se efectuează cu cea mai mare acuratețe.